

Πρωτείο και εκλογή των Πατριαρχών

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Το κείμενο του Πατριαρχείου Μόσχας ισχυρίζεται ότι η αποδοχή Πρώτου καταργεί τη μυστηριακή ισότητα μεταξύ των 'Επισκόπων[175]. Το ίδιο υπαινίσσεται και για τη αποδοχή Πρώτου έχοντας Πρεσβείον τιμής με συγκεκριμένες κανονικές αρμοδιότητες, την ύπαρξη του οποίου αρνείται. **Γιατί όμως αυτό δε συμβαίνει σε επαρχιακό επίπεδο; Εάν η αναγνώριση Πρώτου σε παγκόσμιο επίπεδο καταλύει την όντως υφισταμένη μυστηριακή ισότητα μεταξύ των Επισκόπων, τότε δεν θα έπρεπε να υπάρχει Πρώτος ούτε στο επαρχιακό επίπεδο** . Τότε δε θα έπρεπε να υπάρχει εκκλησιαστική ιεραρχία, αλλά ο κάθε επίσκοπος να θεωρείται και να είναι απολύτως αυτοκέφαλος. Όπως όμως, αυτονόητα, υπάρχει ιεραρχία στο επαρχιακό επίπεδο που δεν καταλύει ασφαλώς τη μυστηριακή ισότητα των επισκόπων, κατά τον ίδιο τρόπο υπάρχει ιεράρχηση μεταξύ των κατά κατά τόπους Εκκλησιών και **αυτονόητα στην ιεράρχηση υπάρχει πάντα ο Πρώτος**.

Πηγή:<http://fanarion.blogspot.gr/>

Είναι γνωστό από την εκκλησιαστική ιστορία ότι αρχικά και μέχρι την Α΄ Οικουμενική Σύνοδο οι επίσκοποι εξελέγοντο από πλησιοχώρους και γειτνιάζοντες επισκόπους. Η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος λαβούσα υπόψη της τη διοικητική πολιτική διαίρεση σε επαρχίες διαμορφώσασα το Μητροπολιτικό σύστημα όρισε την εκλογή κάθε επισκόπου της επαρχίας από τους επισκόπους της επαρχίας μαζί με τον Μητροπολίτη, ενώ η εκλογή του τελευταίου εγίνετο από όλους τους υπ' αυτόν επισκόπους[176]. Η διαμόρφωση του Πατριαρχικού συστήματος δικαιολογεί αναλογικά την εκλογή του Πατριάρχη από Μητροπολίτες του κάθε Πατριαρχείου.

Η διοικητική αυτή εξέλιξη, δηλ. η εκλογή Πατριάρχη για θρόνο τετιμημένο με Πρεσβεία, ασφαλώς και δε συνδέθηκε από τους ιερούς κανόνες με την απονομή από τους ίδιους Πρεσβείων σε συγκεκριμένους τόπους. Πατριαρχεία δε κατέστησαν αρχικά κατά την α΄ χιλιετία μόνο οι εκκλησιαστικές έδρες, στις οποίες είχαν απονεμηθεί Πρεσβεία. Έτσι η Εκκλησία της Κύπρου κατέστη αυτοκέφαλος με το κανόνα η΄ της Γ΄ Οικουμενικής Συνόδου[177], δεν αναγνωρίστηκε όμως ως Πατριαρχείο, ούτε διέθετε Πρεσβεία τιμής.

Ενώ λοιπόν οι ιεροί κανόνες απέδωσαν Πρεσβεία σε συγκεκριμένους εκκλησιαστικούς θρόνους που έγιναν στη συνέχεια Πατριαρχεία με απόδοση ίσων πρεσβείων στην Κωνσταντινούπολη για την Ανατολή και στη Ρώμη για τη Δύση, με «ελάττωσιν» και «υποβιβασμόν» όμως της τιμής για τα άλλα πατριαρχεία της

Ανατολής, δεδομένων και των προνομίων που δόθηκαν δια των κανόνων θ' και ιζ' της Χαλκηδόνας στο θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως[178], δεν συνέδεσαν **τα συγκεκριμένα αυτά Πρεσβεία με τον τρόπο εκλογής των φορέων τους**, δηλ. των πέντε Πατριαρχών. **Τούτο δε συνέβη, διότι, όπως έχει αναφερθεί, τα Πρεσβεία αφορούν τόπο και όχι πρόσωπα η πρόσωπα που αποτελούν το φορέα τους.**

Είναι προφανές ότι η αντίληψη και η βαρύτητα της αποστολικότητας της εκκλησιαστικής αυθεντίας η της πολιτικής σημασίας η των δύο αυτών των παραγόντων που συνέτρεχαν σε ένα τόπο υπερίσχυσε της αντίληψης κατά την οποία ο Μητροπολίτης της οποιασδήποτε επαρχίας έπρεπε να εκλέγεται από τους επισκόπους της επαρχίας του, πράγμα που αναλογικά θα εσήμανε ότι ο Πρώτος σε παγκόσμιο επίπεδο θα έπρεπε να εκλέγεται από τους άλλους Πατριάρχες η Προκαθημένους σήμερα των άλλων κατά τόπους Εκκλησιών. Εάν αυτό το προέβλεπαν όμως οι ιεροί κανόνες, όπως αυτό φαίνεται να επιθυμεί το κείμενο του Πατριαρχείου Μόσχας, θα έπρεπε -αναλογικά με τα της εκλογής του Μητροπολίτου προβλεπόμενα- και οι Προκαθήμενοι των κατά τόπους Εκκλησιών να εκλέγονται όχι από τους υπ' αυτούς Μητροπολίτες, αλλά -αναλογικά με τα ισχύοντα για τους Μητροπολίτες- από τους άλλους Προκαθημένους.

Αυτό ασφαλώς θα κατέλυε, όπως ορθά επισημαίνει το κείμενο του Πατριαρχείου Μόσχας[179], για την εκλογή του Πρώτου σε παγκόσμιο επίπεδο, την αυτοκεφαλία των κατά τόπους Εκκλησιών. Άλλωστε το κείμενο της Ραβέννας υιοθετώντας την αρχή της ομοφωνίας σε παγκόσμιο επίπεδο, **υιοθετώντας δηλ. το πνεύμα του 34ου κανόνα, των Αποστόλων** που αναφέρεται στο τοπικό επίπεδο, **δεν εξομοιώνει τη θέση του Μητροπολίτου μιας επαρχιακής συνόδου με αυτή του Πρώτου στο πλαίσιο της Πενταρχίας.** Έτσι ο τελευταίος δεν υποχρεούται, για παράδειγμα, **δix του έτους στην ενεργοποίηση του συνοδικού θεσμού**, κάτι που είναι υποχρεωτικό για το Μητροπολίτη μιας επαρχίας σύμφωνα με τον ε' κανόνα της Α' Οικουμενικής συνόδου[180].

Εκείνο το οποίο επιτυγχάνει το κείμενο της Ραβέννας είναι **η ένταξη του επισκόπου Ρώμης στο πλαίσιο της Πενταρχίας και η υποχρεωτική ομόφωνη λήψη αποφάσεων** για δογματικά και υψίστης σημασίας κανονικά ζητήματα. Υπό την έννοια αυτή το σημείο ομοφωνίας Ορθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικών αποτελεί **σημαντική πρόοδο στο μεταξύ τους διάλογο**, είναι η αποδοχή μιας θέσης που συμφωνεί απόλυτα με την ορθόδοξη Εκκλησιολογία, την κανονική πρακτική αιώνων και την ιστορική πραγματικότητα.

Το γεγονός όμως ότι κατά τους ιερούς κανόνες οι Προκαθήμενοι των με Πρεσβεία τετιμημένων θρόνων δεν εκλέγονται μεταξύ τους, ουδόλως σημαίνει ότι είναι και

λειτουργούν **εντελώς** αυτόνομα. Η εκλογή κάθε Πατριάρχου ηλέγχεται από τους υπολοίπους τόσο ως προς την κανονικότητα της εκλογής, όσο και ως προς την ορθοδοξία του εκλεγέντος προσώπου. Αυτό το νόημα είχαν και έχουν τα ακολουθούντα την εκλογή «Ειρηνικά-Συνοδικά» γράμματα **που ουδόλως συνιστούν μια τυπική διαδικασία**. Ανεφέρθη ήδη το παγκοίμως γνωστό παράδειγμα του Ιγνατίου και του Ι. Φωτίου. Εάν μετά την εκλογή ανέκυπτε πρόβλημα Ορθοδοξίας, έπαυε η μεταξύ τους κοινωνία. Σε περίπτωση καθαιρέσεως η εκπτώσεως ενός Πατριάρχου, η εσωτερική αυτή πράξη των Μητροπολιτών ενός Πατριαρχείου, έπρεπε και πρέπει να γίνει αποδεκτή από τους υπολοίπους, είτε άμεσα, όπως το θέλει ο Θεόδωρος ο Στουδίτης, **είτε έμμεσα με την αναγνώριση του διαδόχου του**.

Όλα τα ανωτέρω καταδεικνύουν εμφανώς ότι οι Πατέρες των Οικου-μενικών Συνόδων απέδωσαν Πρεσβεία τιμής σε συγκεκριμένους εκκλησιαστικούς θρόνους μη συνδέοντας άμεσα την εκλογή των φορέων τους από τους υπόλοιπους εκκλησιαστικούς θρόνους, στους οποίους αποδόθηκαν Πρεσβεία τιμής. Κατά συνέπεια δε συνέδεσαν και δε ζήτησαν την αναλογική εφαρμογή σε παγκόσμιο επίπεδο των διατάξεων που αφορούν την εκλογή του Πρώτου σε τοπικό επίπεδο. Ούτε το κείμενο της Ραβέννας αναφέρεται σε κάτι τέτοιο. Αυτό όμως **φαίνεται** να επιζητούν οι συντάκτες του κειμένου του Πατριαρχείου Μόσχας. Επειδή όμως δε συμβαίνει αυτό, **θεωρούν ότι δικαιούνται να αρνούνται την ύπαρξη Πρώτου με τις συγκεκριμένες αρμοδιότητες που του απονέμουν οι ιεροί κανόνες και η κανονική παράδοση**.

[Συνεχίζεται]

[175]. Βλ. στο πρωτότυπο κείμενο, οπ.παρ.: «Такое признание, упраздня сакраментальное равенство епископата».

[176]. Κανόνες δ', ε', στ', του Α' Οικουμενικής Συνόδου Ρ. Π., Β', 122, 124-125, 128.

[177] Ρ. Π., Β', 203-204.

[178]. Κατά συνέπεια δεν μπορεί να γίνει δεκτή η ερμηνεία του Αγ. Νικοδήμου του Αγιορείτου για ισότητα τιμής και τάξεως όλων των πατριαρχικών θρόνων. Βλ. Πηδάλιον, Αθήναι 1970, 157-158.

[179]. Στοκείμενο, οπ. παρ.: «...следствием которой **становится умаление или даже упразднение автокефалий Поместных Церквей**».

[180]. Ρ. Π., Β', 124-125.